

Conquista e colonización de América: Leis de Indias e Revolucións dos prezos.

Introdución: A Era da Conquista

Tras o descubrimento de América en 1492, iniciouse unha intensa fase de exploración e conquista que tivo como obxectivo principal a incorporación de vastos territorios á Coroa de Castela. As expedicións, moitas veces impulsadas por azares e ambicións persoais, foron organizadas por particulares, pero sempre baixo a supervisión da monarquía a través dun documento coñecido como **capitulación**. Este contrato outorgaba aos conquistadores o permiso para dominar as terras a cambio de que, unha vez controladas, fosen postas baixo a autoridade real. A cambio, a Coroa recompensáboas con cargos e riquezas, mentres se reservaba o **quinto real**, é dicir, o 20% de todos os beneficios. A rapidez da conquista débese á **superioridade armamentística** (armas de fogo, cabalos), á fragmentación interna dos grandes imperios indíxenas (azteca e inca) e a factores como as profecías que, nalgúns casos, fixeron que os nativos recibisen aos españois de forma desconcertada ou incluso pacífica.

O Impacto Demográfico e a Explotación Laboral

A conquista tivo un impacto devastador na poboación indíxena. Ao longo dos séculos XVI e XVII, o número de habitantes descendeu de forma brutal, un fenómeno que se coñece como o "**colapso demográfico**". As causas foron múltiples e combinadas:

- **A violencia e os massacres:** A superioridade militar dos conquistadores permitiulles someter aos indíxenas cunha violencia extrema.
- **As enfermidades:** As enfermidades traídas de Europa (como a varíola, o sarampelo ou a gripe), totalmente descoñecidas en América, atoparon unha poboación sen defensas inmunitarias, o que provocou pandemias masivas e mortíferas.
- **A explotación e os traballos forzados:** Este foi un dos factores máis determinantes. Os indíxenas foron sometidos a sistemas de traballo que esgotaban as súas forzas e os mantiñan en condicións inhumanas.

Dous sistemas de explotación foron cruciais:

- **A Encomenda:** Este era un sistema de repartimento de indíxenas a un colono español (o **encomendeiro**). A cambio de protexer, instruír e evanxelizar aos indíxenas, estes debían render un tributo en traballo, produtos ou diñeiro. Na práctica, a encomenda transformouse nunha **forma de escravitude encuberta** na que os indíxenas eran obrigados a traballar en condicións de extrema dureza.
- **A Mita:** Este sistema, de orixe inca, foi adoptado e endurecido polos españois para a explotación intensiva das **minas de prata e ouro**. Obrigaba a cada poboado indíxena a enviar un número de homes para traballar nas minas por un período determinado. As condicións laborais eran infrahumanas e os traballadores sufrían un alto índice de mortalidade.

A Resposta da Coroa e a Loita polos Dereitos Indíxenas

Os abusos cometidos polos colonizadores non pasaron desapercibidos na metrópole. Numerosos relixiosos, como **Frei Bartolomé de las Casas**, denunciaron as inxustizas e o trato inhumano que recibían os indíxenas. Las Casas, coa súa famosa obra "**Brevísima relación de la destrucción de las Indias**", argumentou que os indíxenas eran seres humanos libres, con dereitos e alma, e que non podían ser escravizados. As súas denuncias causaron un gran impacto na Corte e impulsaron á Coroa a legislar para intentar corrixir a situación.

As **Leis de Indias** son o conxunto de normativas creadas pola Coroa para gobernar e regular a vida nos territorios americanos. Estas leis, recollidas en diferentes compilacións como as **Leis de Burgos (1512)** e as **Leis Novas (1542)**, tiñan un dobre obxectivo:

1. **Impoñer o control da Coroa** sobre os conquistadores e os novos territorios.
2. **Protexer, polo menos legalmente, aos indíxenas** dos abusos.

As Leis de Burgos, por exemplo, recoñeceron a liberdade dos indíxenas, pero ao mesmo tempo legalizaron a encomenda. As Leis Novas, por outra banda, intentaron ir máis lonxe ao prohibir a escravitude e establecer límites ao poder dos encomendeiros. Con todo, a pesar desta lexislación protectora, a distancia entre o que se escribía na metrópole e o que sucedía nas colonias fixo que moitas destas leis non se cumprisen de forma efectiva. A realidade é que os indíxenas, aínda que eran considerados vasalos libres do rei, seguiron sufrindo unha explotación sistemática.

A Revolución dos Prezos e as Consecuencias Económicas

A explotación dos territorios americanos, especialmente a través da minería, tivo un impacto global. A chegada masiva de **ouro e prata** procedentes das minas de **Potosí** (Perú) e **Zacatecas** (Nova España) provocou a "**revolución dos prezos**" en Europa. A enorme cantidade de metais preciosos en circulación fixo que o seu valor diminuíse, o que provocou unha inflación xeneralizada. Para a Coroa de Castela, este fenómeno tivo un efecto perverso: a súa economía, cun sistema produtivo arcaico e pouco competitivo, non puido adaptarse. En lugar de impulsar a produción interna, a elite castelá preferiu vivir de rendas e comprar no estranxeiro as manufacturas que necesitaba, máis baratas e abundantes. Desta forma, a riqueza de América acabou fluíndo cara a outros países como **Francia, Inglaterra ou os Países Baixos**, que souberon beneficiarse da situación.

O tesouro americano, porén, tivo unha gran importancia política, xa que proporcionou á monarquía española os recursos necesarios para soste o seu **proxecto imperial** e as súas numerosas guerras en Europa, facendo posible a súa hexemonía durante gran parte do século XVI e comezos do XVII.